

Den holländske grönsaksodlaren i Tobol

Ruurd Walrecht från Nederländerna odlar växter från Alaska och Sibirien till Sydeuropa och Tibet på 12 000 kvadrat i nordvästra Gunnarskog

Inte bara mängden grönsaker imponerar, utan också hur stora och frodiga plantorna är i trädgården hemma hos det holländska paret Yvonne och Ruurd Walrecht i Tobol i Gunnarskog. I hemlandet arbetade Walrechts under många år med att bevara gammaldags och sällsynta kulturväxter.

TOBOL

Drygt 12 000 kvadratmeter mark har paret, varav de odlar på merparten. Frukträd, bärbuskar, hasselnötsbuskar, vindruvsrankor och massor av grönsaker. Och blommor.

– Jag vill ha färger i trädgården också, inte bara grönt, säger Yvonne Walrecht och tittar ut genom fönstret.

Därför ser hon rabatten med färggranna zinnior och den mer högresta rosenskärnan.

För två och ett halvt år sen kom paret Walrecht till Värmland från Nederländerna.

Från början hade de ingen tanke på att flytta till Sverige, men de letade efter ett hus med stor trädgård.

– Hemma var allt för dyrt, förklarar Ruurd Walrecht.

Huset de bor i nu, i Tobol, hittade de genom tips från holländska vänner i Helgeboda.

PÅ FRAMSIDAN av huset har en stor gräsmatta omvandlats till ett trädgårdsland med odlingsbädd efter odlingsbädd med grönsaker

LIMABÖNA. Stora, vita bönor som smakar lite som champinjoner.

av alla de slag.

Mycket kålväxter, som grönkål, rödkål och broccoli. Olika rovor, flera sorters bönor och morötter, ärtor, gul lök och purjolök, rödbetor, potatis, squash, mangold och andra bladgrönsaker.

” Jag sätter potatisen när häggen blommar

– Jag tror vi har det mesta. En del köksväxter som man inte ens känner igen och än

mindre vet namnet på. Ruurd Walrecht kan allt om växterna och deras egenskaper, men har inte svenska namn på alla. Det är gammaldags sorter, och många frön beställer han från utlandet. Gärna växter som ursprungligen kommer från ett kyligt klimat som Alaska, Kanada och Sibirien, och som utan problem klarar vår växtzon.

Den stora odlingen gör Ruurd och Yvonne Walrecht, som båda är vegetarianer, självförsörjande på grönsaker hela året.

På gården finns en jordkällare och huset har både källare och ett stort skafferier för förvaring. De har även vissa grönsaker, som vinterkrasse och sorter av blad-

grönsaker, som tål köldgrader om de täcks lite.

På baksidan av huset ligger frukt trädgården.

Här växer också bärbuskar med vinbär, hallon och björnbär. Gårdens vindruvsrankor gick tyvärr vintern hårt åt och flera dog. Hasselnötsbuskarna, som står på rad, har Ruurd Walrecht tagit med sig från sina odlingar i hemlandet. Sorterna kommer ursprungligen från Sydeuropa, men också från andra länder i Mellaneuropa. Ruurd Walrechts önskan är att genom korsning få fram tre sorter som är härdiga och anpassade för vårt klimat.

I växthuset odlar de tomat, 13 olika sorter, gurka från bl a Tibet, paprika och pepparfrukter. Och utanför finns ännu fler trädgårdsland med grönsaker; rad efter rad, med inslag av ringblommor som bryter av med sin intensiva orange färg.

FRÅGAN ÄR vad han gör för att få så stora och frodiga grönsaker. Mycket gödsel? Nej, inget alls än så länge, säger han. I trädgårdslandet framför huset är det sandblandad lerjord. Allt gödsel-

medel han tillfört hittills är kalk och aska som innehåller näringsämnen som är bra för många växter. Dessutom har han djupgrävt landet för att få porös jord som ger rötterna goda möjligheter att utvecklas.

– Men nästa år måste jag tillföra kogödsel.

Ett holländskt tevebolag gjorde häromåret en dokumentärfilm om Ruurd Walrecht och hans arbete med att samla och bevara gamla kulturväxter. Tillsammans med Yvonne drev han under sex år ett museum i Nederländerna, en gård, där hans samling av växter visades.

– Jag var 16 år när jag började samla och odla gammaldags köksväxter.

På gården odlades allt från historiska växter till nutida växter för att kunna följa utvecklingen över tid. Men till tröttnade de och gav upp.

De lyckades inte hitta någon finansiering till verksamheten, trots att många ansåg den vara viktig. Det pratades mycket, men hände lite, menar de, och det ekonomiska stödet uteblev.

Under 2006 flyttade de till Sverige. En del av marken i trädgården i Tobol används till fröodling och för växtförädling som de är mycket intresserad av.

– Jag vill förbättra grönsakssorter, och få fram nya, bra sorter, säger Ruurd Walrecht.

Han har bl a tagit fram en egen salladssort.

För honom är de två viktigaste egenskaperna att växterna klarar de värmländska klimatförhållandena, och att grönsakerna innehåller mycket av de hälsosamma antioxidanterna.

Fortfarande har Ruurd Walrecht kontakt med en genbank i hemlandet som han haft samarbete med tidigare. Därifrån, och även från andra genbanker, får han fröer som han sår och sen observerar hur plantorna utvecklas. Från bra plantor spar han frön.

Han testar också att korsa olika sorter för att få fram nya grönsakssorter med önskade egenskaper.

KORSNING AV växter kräver tålamod; det kan ta tio år innan egenskaperna har stabiliserat sig.

Ruurd Walrecht säger att han varit intresserad av odling hela livet, och han har ägnat sig åt det i 40 år. Odlingssäsongen startar tidigt varje år med att de börjar förkultivera inomhus, någon gång i februari. Men han följer ingen almanacka, utan förlitar sig på intuitionen, eller snarare den långa erfarenheten. Han följer småfågeln, dofterna och andra tecken i naturen som talar om att nu är tiden inne.

– Jag sätter potatisen när häggen blommar.

Kerstin Herö

0570-71 44 14

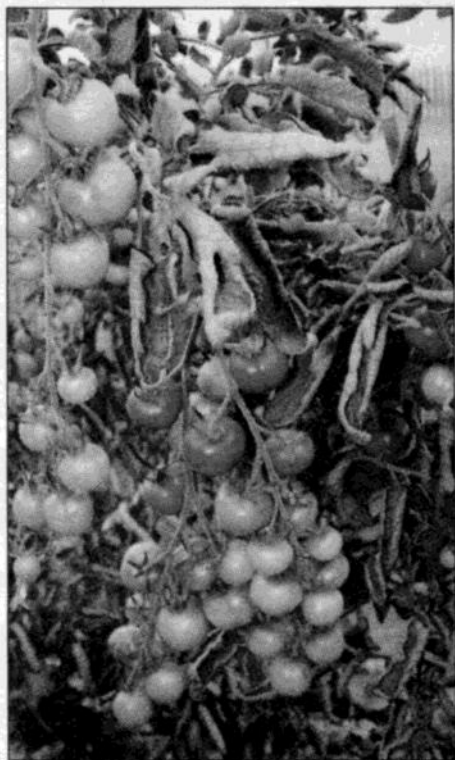
MAJS. I bakgrunden dahlior i alla möjliga färger. I förgrunden majs av en sort som Ruurd Walrecht själv tagit fram. Sorten ger lägre plantor som inte är så känsliga för vind och inte heller tar så mycket plats. Men majskolven kan fortfarande bli av samma storlek som vanliga plantor.

HELA LIVET. Ruurd Walrecht ägnar mycket tid i trädgården. Han har varit intresserad av odling och växter i hela sitt liv.

FRÖODLING. Ruurd Walrecht odlar inte bara broccoli till mat, utan också för att få fram frön av bra plantor. Växtförädling är ett av hans stora intressen.

13 TOMATSORTER. I växthuset odlas 13 sorters olika tomater, gurka, paprika och pepparfrukter.